

ČÁST PRVNÍ

1 .

Daleko za městem, na kamenité planině poblíž Propasti Výkřiků, jsem našel unavenou starou břízu a na její spodní větev pověsil provaz. Přivalil jsem veliký balvan. Stoupl jsem si na něj. Vložil jsem hlavu do smyčky. Řídkou korunou stromu prosvítal Měsíc.

„Světě!“ zvolal jsem a můj hlas se nesl planinou jako Cháronův vzdech. „Světě, proč jsi takový?“ Odpověděl mi jen vítr. Černý vítr, jenž se plazil při černé zemi.

Pak jsem špičkou boty odvalil balvan a mé tělo začalo neodvolatelně klesat.

Uplynula však sotva setina vteřiny a tmou profal suchý třesk výstřelu. Provaz povolil. Upadl jsem mezi kamení. Když jsem se vzpamatoval, vstal jsem a sňal oprátku z krku. Její zkrácený konec čpěl spáleninou. Příčinu jsem brzy zjistil: od blízkého křoví se ke mně rychle blížil urostlý muž v dokonale padnoucí modré kombinéze a s ušlechtilými rysy v ostře řezané tváři. Se zjevným uspokojením foukal do hlavně krátké laserové zbraně, od níž se ještě kouřilo.

„Čistá práce, že?“ pochvaloval si a ukazoval na zbytek provazu, houpající se na stromě. Když došel až pod břízu, posadil se na plochý kámen.

„Vezměte plac,“ pokynul mi blahosklonně. Zcela fascinován jeho velkolepým zjevem a bohorovným chováním jsem uposlechl.

„Jmenuji se Larden. Martin Larden,“ řekl a podal mi svou drsnou, tvrdou tlapu.

„Kaminsky,“ představil jsem se s nechutí.

Larden z tlumoku vytáhl prostou, ale vydatnou svačinu, a když jsem odmítl jeho nabídku, abych také okusil, pokrčil rameny a s gustem se pustil do jídla.

„To bylo kvůli ženské?“ zvídal mezi důkladnými sousty.

„Po tom je vám houby,“ utrl jsem se. „Chtěl jsem . . . chtěl jsem si to jen tak vyzkoušet.“

Byla to pravda nebo ne? Už jsem sám pořádně nevěděl. V každém případě byl ten osudný provaz z krouceného papíru, protože jsem doma lepší nenašel.

„Nelžete,“ odfrkl ten člověk. „Vidím vám až do žaludku.“ Založil ruce za hlavu a zřejmě se chystal k rozsáhlejší promluvě.

Nebylo mu to však dopřáno. Z nedalekého přisedlého křoviska k nám náhle vyrazilo temné, pružné zvíře. Vypadalo jako šavlozubý tygr z rodu Machairodus. Strnul jsem v ohavném úleku. Zato můj společník nezávalhal ani na okamžik. Jeho ruka bleskurychle sjela k pouzdru zbraně, a než se obrovská šelma stačila vzepnout k poslednímu skoku, klesla v bezživotí k zemi a tam potichu doutnala.

„A takhle je to pořád,“ postěžoval si Larden. „Člověk nemá chvíli klidu.“

„Co to bylo?“ zeptal jsem se a nasucho polkl.

„Šavlozubý tygr z rodu Machairodus.“

„Já vím . . ., ale jak se tady ocitl?“

„Larden si opět udělal pohodlí. „Poslyšte, příteli, měli bychom si pár věcí ujasnit. Ta šelma . . . to je to jediné, co vás na tomhle světě udivuje?“

„Jak to myslíte?“ opáčil jsem otázkou.

„Tak . . . zdá se vám, že je všechno v pořádku?“

„Nevím. Takhle jsem o tom nikdy nepřemýšlel. Mám svých starostí nad hlavu.“

Larden se kradmo rozhlédl, jako by se chtěl ujistit,

že jsme v té pustině opravdu sami. Bylo mi čím dál jasnější, že je to cvok.

„Dobrá,“ řekl. „Zřejmě trpíte stejným druhem slepoty, jako všichni ostatní. Ale cosi mi říká, že váš případ ještě není tak zcela beznadějný. Povězte mi o sobě něco.“

„Nebude vás to zajímat,“ pokoušel jsem se ho odbyt.

„Naopak. Ohromně mě zajímáte. Jste první nešťastný člověk, kterého jsem v životě potkal, a já cítím, že to má nesmírný význam pro mé pátrání.“

Povzdychl jsem si. Larden byl neodbytný. Zřejmě si osoboval právo blíž poznat toho, komu zachránil život, a to jsem mu mohl těžko upřít.

„Narodil jsem se jako oboustranný sirotek,“ začal jsem.

„Tak?“ zpozorněl Larden. „A to vám připadá normální?“

„Ne docela,“ připustil jsem. „Není to však nic, kvůli čemu by se měl člověk věšet na staré unavené bříze.“

„Plně s vámi souhlasím. Ale teď pokračujte. Pamatujete si něco z raného dětství? To bývá velmi důležité!“

Přemohla mě trýznivá vzpomínka.

„Jednou jsem se omylem vyčural vychovatelce do klobouku. Myslel jsem, že je to nočník, chápete?“ vykřikl jsem. „Byl takový bílý . . . tuhý . . . s úzkým lemem . . . Děti se mi smály . . .“

Můj hlas se zlomil na sám pokraj šepotu. Plání znělo jenom svištění černého větru, který tu a tam přivál skřek skrytého živočicha.

„V šesti letech jsem se poprvé a naposledy zamiloval,“ pokračoval jsem. „Jmenovala se Karla. Když jednou slavila narozeniny, cítil jsem, že jí musím darovat to, co je mi na světě nejdražší. Se slzami v očích a srdcem na dlani jsem tedy vzal svou ochočenou krysou Julii, zabalil ji do sametové krabice a odnesl své zbožňované.“

Hodila Julinku kočce. Své vyžrané líné kočce. Stal jsem se cynikem.“

„Hloupost,“ řekl Martin Larden a zamyšleně hleděl na Měsíc. „Vy máte k cynismu stejně daleko jako já . . . Ale nenechte se vyrušovat.“

„Po ukončení dětství jsem se přihlásil na střední školu, jejíž zaměření si už nepamatuji. Moje žlázy nedlouho poté začaly produkovat hormony světobolu. Život jsem tehdy nazýval ‚bědnou mrchou žití‘ a psal jsem básně. Mé verše bojovaly proti všemu. Analyzoval jsem v nich všechnu přetvářku a falešné štěstí světa a především v nich napadal zkosnatělý svět svých rodičů.“

„Vašich rodičů?“ podivil se Larden. „Říkal jste přece, že jste oboustranný sirotek!“

„Vyprošuji si, abyste mě chytal za slovo,“ ohradil jsem se prudce. „Nechápu, proč vám to vlastně všechno vykládám, když mi nevěříte.“

„Ale věřím vám. Samozřejmě, že vám věřím. Pokračujte, prosím, pane Kaminsky. S tím falešným štěstím světa, to jste řekl velmi hezky. Povězte mi teď něco o vašem vztahu k ženám. Jsou to mrchy, že?“

„Ženy v mých básních vystupovaly jako vlčice růžové smrti. Jenomže já jsem po nich zběsile toužil. Toužil jsem po nich, až mi na kůži naskakovaly puchýře a na vlhký polštář padaly chomáče vlasů. Moje půlnoční volání však žádná z nich nevyslyšela. Byl jsem nešťastný. Nakonec jsem se přihlásil do mládežnické organizace, od jejíchž schůzek jsem si sliboval vření nespoutané milostnosti. Byly to však jen iluze. Udělali mě pokladníkem. Při mém tehdejší laxním vztahu k hodnotám jsem půjčoval kde komu, obzvlášť hezkým dívkám, a tak moje kasa brzy udělala bankrot.“

Černý vítr se trochu uklidnil a nastalo takové ticho, že bylo slyšet šelesty třaslavého dlouhonohého hmyzu.

„Z toho radostného kvasu a krásných mladých lidí na mě padly těžké deprese. Studium mě nebavilo. Po třetím ročníku jsem toho nechal.“

Larden nehybně seděl a díval se kamsi k Propasu.

„Když vás člověk poslouchá, příliš nepookřeje,“ řekl.

„A to všechno ještě značně zlehčuji,“ upozornil jsem. „Nebavilo mě vůbec nic, rozumíte? Všechno mi připadalo jaksi . . . nepodstatné. Mělké. Nakaširované. Kulturní dění mě neoslovovalo. Zájmová činnost mi připadala jenom jako způsob, jak si ranami pilných kladívek vytlouct z hlavy poslední zbytky rozumu. Když jsem procházel kolem plných výloh, když jsem krájel čerstvý, voňavý chléb, když jsem shlížel z Šedého vrchu na vyrovnané řady nových bloků předměstí, necítil jsem vůbec nic. Nic. Docela nic.“

Larden se zvedl: „Poslyšte, udělala se mi z vás zima. Rozdělám oheň, co říkáte?“

„Beze všeho,“ pokrčil jsem otráveně rameny. „Mně na tom nezáleží.“

Můj společník hbitě nalámal slušnou náruč dřeva z vyschlých křovisek a zanedlouho už plápolala malá hranice. A já jsem ucítil potřebu pokračovat ve své zpovědi.

„Postupem času jsem došel k názoru, že všechno lidské konání má asi takový smysl, jako světélkování hníjícího pařezu. Upadl jsem do jakési strnulosti. Celé dny jsem sedával doma a civěl do pravého horního rohu svého pokoje. Pamatuji si, že tam byla veliká prasklina ve tvaru širokého písmene L. Občas jsem pohlédl z okna, a když jsem tam uviděl chodce, spěchající na všechny strany světa, popadl mě záchvat nehezkého smíchu. Podobné pocity chorobného veselí jsem zažíval z neznámého důvodu i při pohledu na hodinky a na kalendář. Živil jsem se jeskyňářským koncentrátem Spelea s prošlou záruční lhůtou. Můj tep se brzy ustálil na pětáctýřicítce. Krevní tlak byl devadesát na padesát. Přestal jsem odpovídat na pozdravy.“

Martin Larden prohrábl oheň. „Zajímavé,“ poznamenal. „A to je všechno?“

„To vůbec není všechno. To hlavní teprve přijde, vážený pane. Když jsem tak zase jednou seděl a civěl do pravého horního rohu svého pokoje, kdosi zazvonil. Byl to pojišťovací agent. Přišel mi nabídnout velmi výhodné životní pojištění.“

„Samozřejmě jste s ním vyrazil dveře.“

„Vůbec ne! Nevyrazil jsem s ním dveře. Stalo se něco velmi zvláštního. Dal jsem se s tím sympatickým člověkem do řeči. Vypytával jsem se na jeho práci a on mi o ní vyprávěl. A já jsem náhle zjistil, že mně zase v žilách začíná kolovat krev. Jako bych procítil z dlouhého spánku. Objevil jsem smysl života, rozumíte?“

Larden udiveně zdvihl své husté obočí: „Máte na mysli tu pojistku, co s vámi přišel uzavřít?“

„Vůbec ne!“ rozhořčil jsem se nad jeho nechápavostí. „Prostě jsem náhle zjistil, že celou bytostí toužím stát se pojišťovacím agentem!“

Prudký závan černého větru scísl oheň do žhoucí hřívý, která nám olízla nohy. Larden si zamyšleně pohrával s pouzdrům své zbraně.

„Poslechněte, to je přece evidentní nesmysl,“ řekl po chvíli. „Tak vy mi chcete tvrdit, že vy, právě vy, jste se náhle takhle pominul a zatoužil po pojišťovací kariéře?“

„A proč ne?“ ohradil jsem se ostře. „Není to nádherné povolání? Nesetkáte se díky němu se spoustou zajímavých lidí? Ale nejpodstatnější je, že vy těm lidem opravdu pomáháte. Pojišťovák je totiž misionář moderní doby, který nepřináší jen sladká slova, ale skutečnou pomoc! Uvědomujete si to vůbec?“

„Pokračujte, člověče,“ řekl Larden vzrušeně a zdál se dost otřesen. „Pokusím se vás vyslechnout až do konce.“

„Ještě téhož dne, kdy mě navštívil agent firmy Universum, jsem se stal jejím zaměstnancem,“ vzpomínal jsem. „Bylo úžasné, jak jsem se náhle postavil na nohy. V pojišťovně se mi všechno nesmírně líbilo. Všechno na

mě hluboce působilo: mramorové obložení, tlusté skleněné přepážky v rámech z dočerna omšelého mahagonu, obratně formulované poutače a plakáty, prostě všechno. Byl tehdy pátek a hned následující pondělí jsem se vydal jako řadový agent na svou první služební pochůzku. Tenkrát začalo mé skutečné utrpení.“

„Rozumím vám čím dál méně,“ řekl Larden znepokojeně.

„Hned. Hned pochopíte. Když se otevřely dveře první domácnosti, které jsem přinášel úlevu, a já pohlédl do očí nevraživého důchodce, nevydal jsem ze sebe ani hlásku. Za chvíli mi ten člověk přibouchl dveře před nosem. Bylo mi nanic. Myslel jsem, že se to časem spraví, ale doufal jsem marně. Asi po třech měsících, během kterých se mně nepodařilo uzavřít ani jednu jedinou pojistku, mi bylo všechno jasné: jsem chorobně nesmělý. Vůbec se na pojišťovacího agenta nehodím. Jenže zároveň jsem cítil, že nic jiného nechci v životě dělat. Byl jsem v pasti. V pasti, ze které není úniku. A vezím v ní podnes.“

Plameny u mých nohou se svíjely jako pouštní hadi Danaré. Martin Larden vzal kus oprátky, která ležela opodál, a nasadil si ji na krk: „Ať visím, jestli tohle není nejhlupejší historie, jakou jsem kdy slyšel.“ Pak si ke mně přisedl blíž a dokonce mi položil svou těžkou tlapu na rameno: „Příteli, teď ale žerty stranou. Určitě je vám jasné, že tady něco nehraje.“

Nechápavě jsem se na něj podíval.

„Váš příběh je přece evidentně tak uhozený, že nemůže být pravdivý. Je to jen obrázek z jakéhosi panoptika. Věřte mi, moje intuice je vytříbena léty cviku.“

„Cože?“ rozhořčil jsem se. „Vy si myslíte, že lžu?“

„Ale vůbec ne! Jde o něco jiného. Daleko horšího. Celý tenhle svět je úplně falešný. Například vy: vaše vykolejená psychika a schematický životopis. Popravdě řečeno, jste jakýsi velmi nepravděpodobný typ hlupáka.“

„Zatímco vy jste zřejmě superman,“ pokusil jsem se bránit sarkasmem.

„Ano, vystihl jste to velmi přesně,“ přitakal Larden, aniž hnuł brvou. „Těžko se mi o tom mluví, ale jistě jste si všiml, že na první pohled vzbuzuji mimořádnou důvěru. Přitom je nám oběma jasné, že za tím nestojí jen můj příjemný vzhled a vyrovnané chování. To by bylo trochu málo. Stejně důležité jsou i moje široké znalosti z mnoha oborů a schopnost umět si poradit v každé situaci. Zní to, pravda, trochu nevkusně, ale myslím si, že mám dokonce jakési vyšší poslání, které zatím nechápu, ale které . . .“

Larden však nedopověděl. Náhle v půli věty uřal a v mžiku byl na nohou. Ostražitě pozoroval okolí. Svaly pod kombinézou se mu napjaly. Chvilí jsem na něj nechápavě zíral, ale pak . . . pak, aniž jsem přesně věděl proč, se mi zježily vlasy a stály jako hřebíky.

Potom se můj společník obrátil k severu a zaujal bojový postoj. Ohlédl jsem se a viděl, že od zamlženého obzoru, rozsvíceného náhle bledou zelenou září, se k nám cosi děsného blíží. Vypadalo to jako medúza. Jiskřící a chvějící se medúza se stovkami panožek a chapadel. Vydávala táhlý basový řev, z něhož mi naskočila husí kůže. Zdálo se, že pluje vzduchem přímo k našemu ohni jako hnusný, rosolovitý fénix.

„Nehýbejte se!“ přikázal Larden šeptem.

„Proboha, co to je?“ prodralo se mi skrze rty.

„Je to parabiont. Občas přichází tam od Sféry,“ řekl můj společník. „Zdá se, že budeme mít starosti.“ Potom vytáhl ze svého tlumoku příruční počítač a začal horečně mačkat tlačítka. Ta šilená věc se zatím blížila každým okamžikem. Byla obrovská. Už zakrývala čtvrtinu oblohy. Už celou třetinu. Pláň polilo světlo plné zeleného jedu.

Poklesla pode mnou kolena. „Tak přestaňte už s tím blbnutím a dělejte něco!“ zařval jsem a hlas mi přeskočil.

„Dělám, co můžu,“ řekl můj společník v nouzi. „Nevidíte, že řeším anihilační rovnice?“

„Cože?“

„Parabionta lze zničit jenom kvazidivergentní anihilací po Thorn-Wiesermannově biočáře,“ poučil mě Larden. „Právě počítám parametry.“

Potom však náhle zaúpěl: „Krucifix, zaseklo se mi rovnítko!“ V následujícím okamžiku vytáhl z kombinézy šroubovák a odkryl nitro počítače.

„Chcete s něčím pomoci?“ zeptal jsem se.

„Všechno byste jen zvrstal,“ procedil Larden. „Stůjte a nehýbejte se!“

Oprava našťestí trvala jen pár vteřin. Ve chvíli, kdy se ta věc vznášela nad našimi hlavami a vytvořila se v ní jakási ohavná hluboká nálevka, začal Larden se zpětnou montáží krytu.

„Tak pospěšte si!“ žadonil jsem.

„Musím připevnit ten kryt.“

„Nešlo by to i bez něj?“

„Jsem zvyklý všechno dělat pořádně,“ řekl Larden nedůtklivě. „Ale pro tentokrát budiž . . .“

Rezolutně zmáčkl opravené tlačítko a parabiont vzápětí zmizel. Prostě zmizel. A rozpadl se v houf jisker a deštěk jakéhosi slizu, který zapadl mezi kamení. Pálily mě oči. Dostal jsem z toho zeleného světla zánět spojivek.

„Měli jsme štěstí,“ řekl Larden. „Tentokrát na zničení toho svinstva stačilo pouhé teoretické řešení anihilační rovnice. Parabiont je velmi inteligentní a pochopil, že prohrál. Nebývá to tak vždycky, to mi věřte. Doufám, že jednoho dne tu bestii ochočím.“

Vytáhl z tlumoku čutoru a důkladně si lokl. Pak mně ji podal. Byla to jen voda, zteplalá a páchnoucí, ale já ji chlemtal jako nektar. Můj zvláštní společník se mezitím znovu pohodlně natáhl pod smutnou břízu, na níž už jsem měl pár hodin viset.

„Kde jsme to jenom přestali . . .?“ uvažoval. „Příte-

li, jistě jste ohromen monstry, která tu na planině řádí a s kterými mám prakticky denně co do činění. Radím vám ale, abyste svou pozornost obrátil raději k lidem. K sobě. K městu, které spí za našimi zády. Neboť především na nás je cosi monstrózního.“

Špatně živený oheň dohasínal a plání znovu zadul černý vítr. Mlčel jsem. Nevěděl jsem, co podotknout.

Larden povstal. „Kaminsky, důvěru za důvěru. Svěřil jsem se vám a dal se vám všanc. Navrhuji společnou přísahu, souhlasíte?“

Mlčel jsem.

A Larden náhle zvedl ruku do výše a druhou ukázal na starou unavenou břízu.

„Příteli, opakujte po mně: Při tomto stromu smrti a životadárné Luně . . .“

„Při tomto stromu smrti a životadárné Luně . . .“

„ . . . přísaháme, že neustaneme,“

„ . . . přísaháme, že neustaneme,“

„ . . . dokud nezjistíme, kdo jsme a odkud přicházíme.“

„ . . . dokud nezjistíme, kdo jsme a odkud přicházíme.“

„K tomu nám dopomáhej Kniha.“

„Kniha? Jaká Kniha?“ řekl jsem rozpačitě.

„Všechno se včas dozvíte,“ odbyl mě Larden netrpělivě. „Teď stvrďte přísahu.“

„K tomu nám dopomáhej Kniha,“ dokončil jsem, aby už byl ten trapný ceremoniál za mnou.

Larden pak potřásl mou bezvládnou rukou. „Díky,“ řekl. „A nyní se budeme muset rozloučit. Mám ještě nějaké povinnosti. Kdy se uvidíme?“

„Přijďte dnes večer ke Třem liškám, jestli se vám to hodí,“ navrhl jsem.

„Ke třem liškám? Neznám. Doufám, že to není hostinec?!“

„Jistě.“

„Zbláznil jste se? To můžeme naše plány rovnou

nechat vytroubit na náměstí! . . . Ostatně jsem abstinent,“ dodal Larden. „V sedm vás budu čekat pod Ferdinandovým obloukem. Přijdete?“

„Přijdu,“ řekl jsem, abych už se ho nějak zbavil. Byl jsem nesmírně unaven.

„Mimochodem, jmenuju se Martin,“ řekl Larden a znovu mi nabídl pravici.

„Jmenuju se Viktor,“ řekl jsem.

„Tak dnes večer, Viktore.“

„Platí, Martine.“

Ani nevím, kdy a jak vlastně zmizel. Najednou jsem byl sám. Pak se do mě dala zimmnice a já jsem se rychle vydal k jihu. Směřem k městu. Když jsem došel až na konečnou autobusu, bylo už k šesté. Řidič vozu si mě prohlížel jako exotické zvíře. Tady, na samém okraji pustiny, asi sbíral pasažéry jen málokdy. Zaplatil jsem jízdenku, ztěžka dopadl na zadní sedadlo a okamžitě usnul.

2.

Ten den, alespoň podle slov mého šéfa, jsem měl jednu z posledních příležitostí vyvrátit svou pověst nejneschopnějšího agenta naší pobočky Pojišťovny. Hrozila mi výpověď. Moji šťastnější kolegové se mnou cítili, snažili se mi i četnými radami pomoci, ale mě to jen uráželo a uvádělo do-rozpaků. Nestál jsem o ty jejich samaritánské útechy.

V hlubokém zamyšlení jsem toho rána došel až do samého srdce svého služebního okrsku. Před domem číslo sto tři v Liliové ulici, který byl na řadě, jsem naposledy zkontroloval bezchybnost svého oblečení, srovnal v kufříku formuláře a rozhodným krokem vstoupil do tmavé chodby. Stanul jsem před prvními dveřmi a ve spáncích mi zabušil tep. Zazvonil jsem.

Otevřít přišla malá vyschlá stařenka s očima plnými zelených žilek.

„Dobrý den,“ řekl jsem zvučně. „Jsem zástupce pojišťovacího domu Universum a přicházím za vámi s jistou mimořádně výhodnou nabídkou.“

Stařenka na mě hleděla očima plnými zelených žilek a velmi pomalu cosi žvýkala. K jejím hrbolatým nohám ve vrásčitých punčochách se přitulila kočka.

„Naše pojišťovna . . . ostatně na tom snad nezáleží. Vezměte si dnešní pohnutou dobu. Člověk se ani nenaděje a – aniž bych to samozřejmě přivolával – zkrátka je tu pohroma. Co bych vám dlouho vykládal, znáte to sama. Ale především vám chci říct, že se vám v žádném případě nechci vnučovat. Kdybyste cítila, že jsem vám na obtíž . . .“

Stařenka náhle odehnala svou kočku.

„Jedeš, potvoro! . . . Mladej pane, když už jste tady, skočil byste mi naproti pro mlíko? Je to kousek.“

„Ale samozřejmě!“ řekl jsem. „Pomáhat lidem je přece mým posláním!“ A skočil jsem pro to mléko. Potom jsem ještě v stařenině pokoji přestěhoval otoman k oknu a v kuchyni přitáhl šrouby rozkládaného stolu.

„Tak se nezlobte, že jsem vás obtěžoval,“ řekl jsem na rozloučenou a potřásl stařence šedivou rukou. „Moc mě těšilo.“

Když jsem pak kráčel ulicí k další štaci, zmítaly mnou rozporuplné pocity. To, že jsem té ubohé osobě pomohl, mě samozřejmě těšilo. Na druhé straně jsem jako agent firmy opět zklamal. A navíc jsem cítil, že moje míra odvahy je toho dne už vyčerpána. Víc toho nedokážu. Potloukal jsem se proto po městě a snažil se myslet spíš na svoje večerní setkání s Lardenem.

Opravdu, zvláštní člověk, ten Larden. Nedalo se popřít, že je to člověk přes své psychopatické rysy velmi sympatický, a přátelství, či dokonce jakési absurdní spiklencectví, které mi nabídl, mělo teď pro mě velkou cenu. Jeho způsob života a názory mi věru příliš nevyhovovaly, byl jsem člověk spíš usedlý, ale snad s ním alespoň přijdu na jiné myšlenky.

Bloudil jsem městem a pomalu se blížil k centru. Měsíc svítil jako rybí oko a souhvězdí veřejného osvětlení obnažovalo ze tmy odpolední řeku chodců a já . . . já jsem chvílemi cítil, že chťe nechťe podléhám Lardenovým paranoidním bludům. Opravdu, to okolo je až příliš panoptikem, než aby to byl svět. A všední modré tváře kolemjdoucích mi náhle připadaly jako obličejové šťastně se šklebících monster.

Martin Larden přišel přesně. Beze slova jsme si potřásl rukama a stejně mlčky se vydali na cestu. Prošli jsme podzemním bludištěm Rudolfovy Pasáží (zřejmě abychom za sebou zametli stopy) a pak jsme nasedli na linku C 2 podzemní dráhy. Z konečné nás pak autobus číslo 312 zavezl až daleko za poslední sídliště. Nikdy jsem v těch jižních končinách nebyl. Nad mělkými roklemi z městského guána se tam táhly dlouhé konstrukce neznámých potrubí a v dávno opuštěných zahrádkářských koloniích rostl jen divoký bledý lišejník. Bylo to nepěkné místo.

Šli jsme po sotva patrných úbočích starých skládek, po hřbetech odvěkých vrakovišť a po zkroucených viaduktech nad slepými kalojemy, až jsme dorazili na jakousi mýtinu. Pod vysokou skálou s vrcholem ve tvaru lví hlavy stál malý domek. Vlastně spíš srub.

„Vítám tě v mém sídle, Viktoro,“ řekl Martin Larden a odemkl. Vstoupili jsme dovnitř.

Martinova chata byla zařízena navýsost prostě. Dubový nábytek z nahrubo otesaných fošen, pár polic a v rohu kovaná truhla, počítač staršího typu, krb ze žulových kamenů a po stěnách . . . po stěnách hlavy příšer.

„To jsou mé trofeje,“ prohlásil Martin a v jeho hlasu zazněla těžko skrývaná hrdost. Pak zaklepal na plech svého laciného počítače. „A tohle je můj Adolf,“ řekl.

Posadil jsem se. Můj hostitel přichystal na ohni rychlé občerstvení z neznámého, křehkého masa a do sklenek rozlil ovocnou šťávu.

„Budu ti teď něco vyprávět,“ řekl, zatímco jsem se věnoval chutné pečení. „Slyšel jsi někdy o Propasti výkřiků?“

„Jistě,“ odpověděl jsem. „Poblíž Propasti jsi mi přece zachránil život.“

„Jestlipak víš, jak ta díra přišla ke svému jménu?“ Zavrtěl jsem hlavou.

„To jméno pochází ode mě.“ Martin usedl k ohni a přiložil náruč šedého dřeva. „Byl jsem kdysi jedním z mála smrtelníků, kteří stanuli na jejím dně. V nejhlubším místě té šílené jámy je jezero. Bezdné jezero. Stál jsem tehdy na jeho břehu, chvěl se hrůzou – rozumíš já, Martin Larden jsem se chvěl hrůzou – a cítil jsem, že tam někde se rodí černý vítr. A pak náhle zazněl výkřik.“

Plameny v krbu na chvíli pohasly. Martin je musel důkladně povzbudit pohrabáčem.

„Výkřik?“ zeptal jsem se tiše. „Kdo to vykřikl?“

„Nevím,“ pokrčil Martin rameny. „Ten výkřik jako by přicházel z nebes a pekel zároveň. Jako by se na chvíli zastavil čas a svět ztuhl v rosol.“

„Napínáš mě, Martine. Co řekl ten hlas?“

„Řekl ‚Do prdele . . .‘, prohlásil Martin a sklonil hlavu. „Řekl ‚Do prdele, že já jsem u Jezera zapomněl ten šanon?‘“

„A dál? Co bylo dál?“

Martin hned neodpověděl. Vstal a přistoupil ke své kované truhle. Otevřel speciální, trojitě jištěný zámek. Víko se otevřelo. Můj společník z lůna truhly vytáhl těžký kancelářský šanon.

„Za skalním výčnělkem jsem pak ve starém, polo-zbořeném altánku objevil tohle. Důvěrně tomu říkám Kniha. Jsem muž činu a dlouho jsem tehdy neváhal. Sebral jsem tu věc a rychle zmizel, protože jsem podvědomě tušil, co se mi to dostává do rukou. Ten hlas jsem už nezaslechl.“

Vzal jsem ty okované desky do rukou a otevřel jsem

je. Pak jsem pohlédl na první z vložených listů. Nerozuměl jsem však ani jedinému slovu. Byla tam pouhá chaotická řada písmen a číslic. A na všech dalších listech totéž.

„Ty tomu rozumíš, Martine?“ otázal jsem se zklamaně.

„Zatím ne,“ připustil můj společník. „Dnes, v sedm hodin dvacet šest minut ráno, jsem však rozluštil šifru.“

Pak ho přemohlo vzrušení: „Stálo mě to čtyři roky života. Jeden a půl roku pátrání a tvrdé práce. Dvanáct tisíc hodin strojového času. Ale dokázal jsem to. Můj Adolf před několika hodinami přeložil první věty textu. Tady jsou.“

Martin odtrhl z tiskárny počítače pruh papíru. Stálo na něm:

PROJEKT BENTHAM

č.j. 804-III/C

STUPEŇ UTAJENÍ I A I

V případě ztráty nebo zneužití použijte nejbližší de-personalizátor!

„Tak co tomu říkáš?“ zeptal se Martin.

Pokrčil jsem rameny. Nechtěl jsem se nějakým nepředloženým výrokem svého duševně postiženého přítele dotknout.

„Takže tebe to nezajímá,“ řekl.

„Naopak!“

„Mohl jsem si to myslet. S tebou to vůbec neotřásl. Jsi člověk bez jakéhokoliv vzletu. Bez fantazie. Měšťák.“

„Zatím prostě ničemu nerozumím,“ pokusil jsem se bránit.

„A ani rozumět nechceš.“

„Vysvětli mi to, Martine! Jsem jedno veliké ucho!“ Místo odpovědi můj přítel vstal a vyšel před srub.

Mlčky jsem ho následoval. On pak vytáhl z pouzdra svou laserovou pistoli a nenadále vystřelil k nebesům. Paprsek, jak se dalo očekávat, se v ostrém úhlu odrazil od Sféry, a vrátil se k zemi v pustinách nedaleko od nás. Podráždilo to můj zánět spojivek.

„Viděl jsi?“ zeptal se Martin.

„Viděl. Paprsek, jak se dalo očekávat, se odrazil od Sféry.“

„A co je to Sféra? Přemýšlel jsi o tom někdy?“

„Braneckerova Sféra je neproniknutelná plocha, která ohraničuje svět,“ řekl jsem, jak mě to učili.

„Samozřejmě, nic jiného si nedokážeš představit,“ odfrkl si Martin. „Ale co když za Sférou začíná jiný svět? To tě nikdy nenapadlo?“

Nevěděl jsem, co odpovědět, a tak jsem si špičkou boty pohrával s malým oblázkem.

„A proč je ve dne i v noci jen tma?“ útočil Martin. „Proč ve dne na nebi září Měsíc?“

Hluboce jsem si povzdychl. Ptát se po smyslu tmy mi připadalo, mírně řečeno, jako projev nevyrovnaného myšlení.

„Tam v Knize jsou všechny tyto otázky zodpovězeny,“ řekl Martin. „Ale pana Kaminského to zřejmě nezajímá. Nezajímá ho ani to, že jsem nad luštěním šifry strávil nejlepší léta svého života.“

„Tak dost,“ přerušil jsem ho. „Naříkáš jako stará bába. Styd' se, Martine.“

Zdálo se, že jsem zasáhl jeho citlivé místo. „Máš pravdu. Odpusť. Raději se pustíme do práce. Když půjde všechno dobře, mohli bychom dnes dešifrovat takových dvacet stran textu.“

Atmosféra nabyla na věčnosti. Vrátili jsme se do srubu a Martin za námi zamkl. Potom vytáhl další láhev svého ovocného nektaru, z něhož už mě páčila žába, a rozdělil práci. On si sedl k Adolfovi, zatímco já jsem měl štosovat pokazený papír z tiskárny a balit jej pro sběrnou.

Asi za hodinu Martin vzrušeně poposedl: „Hledme, začíná se to rýsovat!“

Pustil jsem připravený balík a nahlédl mu přes rameno.

A spatřil jsem tyto řádky:

Dokument č. 1

MEMORANDUM

ze zasedání Vědecko-technické rady, konaného dne 27. ledna 2130

„Proboha!“ vykřikl jsem. „Ta listina je přes tři sta let stará!“

„Ovládej se,“ řekl Martin. „Takhle své rezervy údivu vyčerpáš dřív, než je začneš opravdu potřebovat.“

Počítač Adolf vyklepal další zprávu z propasti věků.

Dnes, kdy věda o člověku dosáhla úrovně Z 12, stojíme před nejradostnějším úkolem dějin: vytvořit pro člověka Nejlepší z možných světů. Po všeobecné poradě bylo rozhodnuto vycházet z Benthamova principu „Co nejvíc štěstí pro co největší množství lidí“ a dále z následujících zásad a opatření:

Počítač se odmlčel. Zdálo se mi, že se pode mnou chvěje země.

„Zdá se mi, že se pode mnou chvěje země,“ zašeptal jsem.

„Co to říkáš?“ zeptal se Martin roztržitě. „Že se chvěje země? Počkej . . . Opravdu!“

Tak se mi to tedy nezdálo.

Země se vlnila a chvěla čím dál víc a potom už

i hřměla. Stěny srubu zaskřípaly. Uprostřed podlahy se vytvořila trhлина.

„Probudil se ortobiont!“ vykřikl Martin. „Všeho nech a rychle pryč!“

Vrhl se ke dveřím. Ty však nepovolily. Okénka Martinova srubu se podobala spíše střílnám a tak byly dveře naší jedinou spásou.

„Asi se zkřížily,“ procedil Martin. „Tady pomůže jedině karate. Ještě štěstí, že jsem nositelem černého pásu.“

Zaujal výchozí pozici a s krátkým ostrým výkřikem zasadil dveřím tvrdou ránu hranou své trénované ruky. A znovu. A ještě.

Dveře zanařikaly, ale nepovolily. Trhлина v podlaze se mezitím viditelně rozšiřovala. Stoupal z ní ohavný žlutý dým.

„Odemkni, Martine!“ zasténal jsem. „Proboha, odemkni!“

Ostatní bylo dílem okamžiku. Martin otočil klíčem a dveře se rozlétly dokořán. Těsně předtím, než jícen praskliny spolykal poslední sousta země, uchopil Martin knihu, pomohl mi přeskočit zející jámu a opustili jsme potápějící se loď. Zastavili jsme se až na druhém konci mýtiny, kde byly otřesy zřetelně slabší.

Sedli jsme si na železnou traverzu jakési staré konstrukce a sotva popadající dech hleděli na hrůzné divadlo, které se před námi otvíralo. Skála, vysoká temná skála, pod níž stál Martinův srub, jako by se naklonila . . . a potom vykročila. Ta skála byla živá. Byl to ortobiont. Skála šla a šla směrem k nám a vypadalo to, že ji už nikdo nikdy nezastaví.

Potom se však zakymácel její vrchol. Viklan ve tvaru lví hlavy se posunul ve svém loži a začal klouzat dolů. Dvakrát, třikrát se odrazil s ohlušujícím třeskem od stěny, aby posledním, nejdelším skokem dopadl přímo na zbytky chaty. Nezůstalo z ní vůbec nic. Co nezničila skála, pohltily zemské útroby.

„Tak. A můžeme začít znovu,“ řekl Martin, když bylo po všem. „Ještě štěstí, že jsem si pod loketní jamku voperoval mikrotečku s šifrovacím klíčem.“

Odhrnul rukáv a strkal mi pod nos jakousi pihu v ohbí své bohatýské paže. Já jsem se však nebyl schopen soustředit.

„Co to mělo znamenat?“ šeptl jsem.

Shora na nás padal déšť jemného žlutavého prachu. Ozvěna nedávné pohromy.

„Jdou po mně,“ řekl Martin.

„Kdo?“ naléhal jsem. „Kdo po tobě jde?“

„Nevím,“ povzdechl si můj druh. „Jen vím . . . že podobné úklady na mě číhají na každém kroku. Jsem teď pravděpodobně jedním z nejdůležitějších lidí na zemi, i když zatím nechápu proč.“

Ta slova zazněla do postkatastrofického ticha jako výstřely. A já jsem viděl, že můj přítel je pro mě čím dál tím méně jenom zdrojem výborné zábavy. V jeho paranoidních představách muselo být ukryto zdravé jádro, O tom už se nedalo pochybovat.

„Soustřeď se, Viktore,“ pobídl mě Martin. „Cítíš? Jak se na tebe odkudsi upírá čísi neomalený zrak?“

Mimoděk jsem pohlédl vzhůru.

„Říkám ti, že kdosi sleduje každý náš krok. Jenže já už mám toho šmírování až po krk. Ještě poznají, kdo je to Martin Larden!“

Ano. Měl pravdu. I já jsem často míval dojem, že mě kdosi pozoruje. Cítil jsem to v dusných nocích, kdy jsem pod příkrývkou tišil rytmickými pohyby nevyslyšený hlad po ženě. Cítil jsem to také v proflákaných týdních, blbých jako nosorožec, kdy jsem jen tesknil a dřímal. Cítil jsem to často.

„Teď jdi, Viktore,“ řekl Martin, „a o všem přemýšlej. Potřebuju být sám. Čeká mě spousta práce.“

„Pomůžu ti,“ nabídl jsem se.

„Ne. Děkuju. Víš přece, že zvoráš, co se dá. A navíc, není tu právě bezpečně. Přijď pozítří večer.“

Pak se Martin obrátil k Měsíci a mně už nevěnoval žádnou pozornost. Pokrčil jsem pro sebe rameny a vydal se na zpáteční cestu do města. Blížila se půlnoc.

Ráno svou moudrostí večer nijak nepředčilo a já jsem stále nevěděl, co si o tom všem myslet. Nebyl jsem schopen oddělit zrno od plev. Co je to Kniha? Odkud přicházejí příšery, ohrožující Martina dnem i nocí? Nejsou snad pouhou materializací chorobných představ jeho výjimečného mozku? Nebo mu skutečně někdo ukládá o život?

Ať tak či onak, nemohl jsem jako pracovník pojišťovny souhlasit s jeho krajně nejistým způsobem života.

Devátá hodina ranní mě zastihla v osmnáctém služebním okrsku. Sbíral jsem odvahu k výkonu svých povinností a byl snad poprvé za celou svou kariéru v pracovní době duchem nepřítomen, když mě náhle kdosi oslovil. Muž ve středních letech, na první pohled starostlivý otec rodiny.

„Promiňte, že obtěžuju,“ řekl ten člověk, „ale podle vašeho služebního stejnokroje soudím, že jste zástupcem pojišťovny Universum.“

Přikývl jsem. „Co si přejete?“

„Abyste rozuměl . . . jsem ve velmi nepříjemné časové tísní. Chystám se na delší cestu vozem až na druhou stranu města a úplně jsem zapomněl uzavřít havarijní pojistku. A bez té já nikdy necestuji.“

Můj úlek zvolna přecházel v radostné rozechvění, které jsem nebyl schopen plně zvládnout.

„Kdy odjždíte?“ otázal jsem se.

„V tom je právě ten háček. Dnes večer.“

„Dnes večer, říkáte . . . Aby bylo jasno, vážený pane, nebývá zvykem uzavírat smlouvy takhle na ulici. Náhodou mám ale u sebe všechny příslušné formuláře. Takže možná . . . za určitých okolností . . .“ takticky jsem dělal drahoty.

„Vy byste byl ochoten?“ vydechl muž a doslova mi visel na rtech. „Opravdu?“

„Musím ten vůz samozřejmě napřed vidět,“ prohlásil jsem přísně.

„Ale to je maličkost!“ vykřikl můj první klient. „Stojí hned za rohem! Pojdte se mnou, uvidíte, že nebudete škodný!“

A už mě vlekl sebou. Vší silou jsem se snažil zachovat důstojnost a dobře reprezentovat naši firmu.

Vůz byl docela zachovalý Reat s dobrým červeným lakem.

„Ukažte mi motor,“ přikázal jsem.

Muž ochotně odklopil kapotu. Nádrže s vodíkem byly čerstvě natřené havraním stříbrem (asi aby mě jejich lesk omámil, pomyslel jsem si s úsměvem). Motor vypadal obstojně.

Chvilí jsem ještě chodil okolo vozu a naoko jsem vzdychal a sykal.

„No dobrá,“ řekl jsem nakonec. „Sepíšeme to.“

„Budu vám nadosmrti zavázán,“ řekl muž. „Vždycky jsem tvrdil, že Universum je výjimečně solidní firma. Takových už je dnes málo.“

Usedli jsme do vozu, kde jsme měli potřebné pohodlí, a já jsem vyplnil příslušné listiny. Když jsme skončili, muž zaplatil.

„Dáváte mi o stovku víc,“ upozornil jsem ho.

„Dávám tolik, kolik si zasloužíte,“ odporoval mi. „Jen berte.“

Rezolutně jsem mu tu bankovku cpal zpátky. „Jestli mě chcete urážet, budu muset smlouvu zase zrušit.“

Chvilí jsme se ještě přetahovali a on pak ustoupil. Rozloučili jsme se srdečným, pevným stiskem ruky, který trval o vteřinku déle, než velela pouhá zdvořilost.

Zdá se, uvědomoval jsem si v radostném vytržení, že se všechno konečně začíná obracet k lepšímu.

4.

„Martine, posloucháš mě vůbec? Já jsem to dokázal, rozumíš?“

Martin odložil sekyru a otřel si z čela pot.

„Samozřejmě, že tě poslouchám. Jenom nechápu, proč s tím tak naděláš.“

Zarazil jsem se: „Ty nemáš radost?“

„Říkám ti to nerad, Viktore, ale měl by ses podívat pravdě do tváře. Někdo si s tebou šeredně zahrává. Tvůj život je přece zjevně neautentický.“

„Co to povídáš?“ rozhořčil jsem se. „Jsem šťastný! Stanu se nejlepším agentem Pojišťovny!“

„Někdo tě chce dostat na dno, chlapče. Ale já tě nedám. Zadarmo tě nedostanou!“ Martin pohrozil kamsi do neurčita a opět se pustil do práce. Stavěl nový srub. Poražené a otesané kmeny přibývaly a stavba rostla před očima. Fortel mého přítele byl obdivuhodný.

„Nevěřím ti,“ řekl jsem a podával mu hřebíky. „Mně můj život připadá docela normální. Není na něm vůbec nic zvláštního. Prostě chci dobře dělat svou dobrou práci.“

Martin odložil pilu, s níž právě seřezával trám na konečný rozměr. „Takže ty mi nevěříš. Dobrá. Povím ti jednu historku. Včera večer, když jsem pro jistou firmu zkoušel na okruhu za městem závodní dragster, zevloval u startu nějaký chlap a obdivně na mě civěl. Když jsem pak doplňoval palivo, přitočil se ke mně a povídá: „Chceš si vydělat, frajere?“

Zeptal jsem se, o co mu jde. Zavedl mě ke svému vozu a řekl: Hele, když tuhle kraksnu párkrát obrátíš a uděláš s z ní harmoniku, dostaneš tři tácy. Přesně takhle to ten člověk řekl.“

Chvilí jsem mlčel. A pak jsem se zeptal: „Co to bylo za vůz, Martine?“

„Červená reatka. Na první pohled slušná, ale jinak skrz naskrz prohnílá. Prostě vrak. Vodíkové nádrže zalepené epoxidem a natřené havraním stříbrem.“

Vytáhl jsem z aktovky láhev a zhluboka se napil.

„A přijal jsi tu nabídku?“

„Samozřejmě, že ne. Za koho mě máš?“

Lokl jsem si podruhé.

„Díky, Martine. Tohle ti nikdy nezapomenu.“ Zaplavila mě vlna vděčnosti. „Ani nevíš, jak mi je. Poslyš, musíme oslavit svoje přátelství. Já tě zvu ke Třem liškám.“

„Už jsem ti říkal, že jsem abstinent.“

„Nebuď labuť,“ přemlouval jsem ho. „Copak se nemůžeš jednou napít jako chlap?“

„Nevidím na tom vůbec nic mužného.“

„Protože jsi jen neautentická hříčka vyšších sil, které z tebe udělaly elegantní loutku supermana,“ popichoval jsem ho podle jeho vlastního receptu. „Copak se jim nedokážeš postavit na odpor?“

A řal jsem do živého.

„Vlastně máš pravdu,“ řekl Martin. „Ani nevíš, jakou ty máš pravdu. Dej sem tu láhev.“

„Samo, kámo,“ zažertoval jsem a podal mu nádobu.

Martin se nadechl a polkl dva mohutné doušky, až se mu ohryzek zasmítal a zdravá modrá tvář zrudla.

„Není to špatné,“ prohlásil, když se vzpamatoval. „Dobrá. Tak jdeme k těm tvým Třem liškám. Potřebuju se dostat trochu mezi lidi.“

Po cestě Martin trochu klopytala a tak jsem ho chvílemi musel vést. A vedl jsem ho jako svátost. Poprvé v životě jsem měl skutečného přítele – a ne přítele ledajakého – a hleděl jsem ho být hoden.

5.

U Tří lišek bylo nabito. Sotva jsme však vstoupili, rázem se jeden stůl uvolnil. To způsobil bezpochyby Martinův impozantní zjev. Stálí hosté poznali, že mezi ně přišel Muž.

„Pánové si budou přát?“ zeptal se výčepní se zjevnou úctou.

„Dvě piva a dvě zelené,“ poručil jsem.

A pustili jsme se do pití. Martinovi alkohol příliš nesympatizoval, ale on byl svou nechuť odhodlán zlomit třeba násilím. Nepočínal si při tom nejhůře. Ukázal jsem mu, jak se drží sklenice a k čemu slouží porcelánový tácek, a zanedlouho mezi společnost docela zapadl. Jen ta jeho modrá kombinéza působila stále dost nápadně.

„Přesně tohle jsem potřeboval,“ pochvaloval si po první sklenici. „Trochu vypnout. Uvolnit se po tom neustálém stresu. Poslyš, Viktore, naučíš mě nějakou sprostou píseň? Vždycky sem si přál nějakou umět a nikdy jsem k tomu neměl příležitost.“

„Spolehni se,“ řekl jsem.

Večer se vydařil. Příjemně jedovatá míza stoupala ze skla trpělivě do našich hlav a nálada v lokále byla výtečná. Po páté sklenici už všichni zpívali a drželi se kolem krku. Občas se k nám přitočil některý z kumpánů a počastoval nás sklenkou. A můj přítel tím byl nadšen. Nikdy neodmítl. Připíjel si jako bohatýr a rozdával pěkná slova na všechny strany, až se opil. Hrozně se opil. Jeho metabolismus hrdiny přestal neobvyklou situaci zvládat. A přišel na něj smutek. Pohlédl na mě svým velkým, opilým okem a s námahou řekl: „Viktore, kamaráde, nevěšim sis něčeho zvláštního?“

„Všiml. Jsi namol.“

„To nemyslím . . . Já . . . Není ti divné, že jsem celý večer nebyl?“

„Kde jsi nebyl?“

„Přece na záchodě.“

Zarazil jsem se. Byla to pravda, i když jsem tomu doposud nevěnoval žádnou pozornost. Proč taky?

„Je to hrozné, Viku, ale nemá cenu, abych to skrýval. Já jsem tak nelidsky dokonalý, že nechodím ani na záchod.“

Už mluvil z cesty.

„Dej mi ještě jednoho zrzka, ať tu mizérii spláchnu!“ vykřikoval Martin.

„Tak dost!“ zarazil jsem ho. „Jsi machr, Martine, ale v tomhle zatím amatér. Chlastat, to není jako bojovat s příšerami!“

Jenže jeho smutky se minutu od minuty prohlubovaly.

„Podívej, jak jsou všichni šťastní,“ žvanil těžce v nenadálé depresi. „Celé tohle město je až monstrózně šťastné. Jenom já nejsem šťastný. Musím jen pořád bloudit sám a sám po planině a bojovat s monstry. Krucofix, to je ale svinskej život!“

Jeho hlas slábl, hlava klesala do loužičky likéru na stole a on nakonec usnul. Lokál už se pomalu prázdnil. Škodlivý vzduch kondenzoval v tenkou vrstvu rmutu, který se usazoval na věcech i lidech, a číšníci obraceli židle. A násadou koštěte šouchali do tuhých postav.

A i já už jsem propadal dřímotě. Propadal jsem dřímotě, ačkoliv jsem věděl, že můj přítel Martin přitahuje nebezpečí jako lucerna zpitomělé mýry.

Odbila druhá a z ulice se ozval řev silných motocyklů. Potom se dveře lokálu prudce rozletěly. Dovnitř vstoupili Andělé Nicoty. Smaragdové vlasy, na těle kožené kombinézy a na zápěstích a prstech spousta těžkého železa.

„Nevíme, co chceme, a všichni nám jdou na nervy,“ vyřkl jejich šéf nevráživě. V těch tvářích jsem nečetl vůbec nic dobrého.

„Martine, vstávej,“ začloulal jsem pokud možná nenápadně svým druhem. Ten se však po mně jen ohnal jako po obtížné mouše.

„Poslyš, respektuju tvůj stav, ale jestli se neprobeřeš, špatně to dopadne.“

Kdo mohl, hleděl se tiše ztratit zadním vchodem vedle skladu.

„Co se děje?“ zamračil se náhle Martin a zvedl trochu hlavu. „Co je to za kravál?“

„Jsou tu Andělé Nicoty. Nevědí, co chtějí a nic je na světě netěší.“

„Mně je všechno jedno,“ blekotal Martin.

Pítí z něho udělalo cosi politováníhodného.

„Tak dělej něco, ksakru!“ sykl jsem vztekle. „Jsi hr-dina nebo padavka?“

Tím trapným dohadováním jsme vzbudili nežádou-cí pozornost gangu. „Co si to tam špitáte, hajzlíci? Ještě vás neznám a už mi jdete na nervy,“ řekl jejich šéf.

„Povídám tady kolegovi, že váš nihilismus je mi by-tostně sympatický,“ prohlásil jsem zkusmo. „Je v něm cosi živelně konstruktivního.“

„Takže ty jsi intelektuál,“ řekl šéf Andělů. „Slyšíte, kamarádi? Je tu s námi intelektuál! Ty máme vůbec nej-raději!“

Kruh kolem našeho stolu se začal svírat a na pře-tech plných kovu zbělely klouby. Jeden z těch maniků cvičně rozmlátil židli jedinou ranou pěsti.

Ten úder probudil Martina k životu. „A dost,“ řekl ospale. Vstal, rychle se zorientoval a pustil se do práce.

Když bylo po všem a sténající postavy v kožených kombinézách už se dál z podlahy nezvedaly, všiml jsem si, že je můj přítel raněn. Na paži u ramene mu jeden z Andělů Nicoty vyřízl nožem pěkný kus masa. Krev, která vytékala z rány, byla podivuhodně hustá.

„Ukaž, ošetřím ti to,“ nabídl jsem se.

„Není třeba,“ odbyl mě Martin. „Za hodinu budu v pořádku.“

„Za hodinu? Nesmysl.“

„Nic o mně nevíš, Viktore. Povídám ti, že za hodi-nu budu OK.“ Chystal se k odchodu. „Hej, výčepní, omlouvám se za ten nepořádek. Uklidíte to tady, že?“

Výčepní zdvořile přitakal.

Vyšli jsme na ulici. Souhvězdí veřejného osvětlení trpělivě zářilo na pustá průčelí domů a o vlhké sokly se tu a tam opíraly dvojice minutových milenců. Osamělé

stromy, porostlé hustými lišejníkem, připomínaly ko-stry příšer. Bylo chladno.

„Co je to se mnou, Viktore?“ zeptal se Martin. „Proč mě tak bolí hlava?“

„Máš kocovinu. Svou první kocovinu,“ prozradil jsem mu. „Běž se vyspat. A ozvi se, až budeš v pořádku.“

Mlčky jsme si podali ruce a pak se naše kroky roze-šly. Poslední dobou vzal můj kdysi pravidelný denní režim důkladně za své a já jsem spěchal domů alespoň trochu se vyspat.

6.

Následujících několik dní se Martin neozval a já jsem měl konečně trochu klidu na svou práci. Ta přího-da s podvodníkem z červené reatky mě náležitě poučila. Nechal jsem se bohužel unést a nebýt Martinovy pocti-vosti, čertví, jak by to dopadlo. Příště musím být ostra-žitější. Moje povolání je krásné, ale pracuji s lidmi, a ne s nějakými vyabstrahovanými figurami. Nu co, tím to bude zajímavější.

Seděl jsem ve své kanceláři a s důkladností sobě vlastní jsem se chystal na služební pochůzku, když ná-hle zazvonil telefon. Na drátě byl sám náměstek ředite-le Praus.

„Kaminsky, připleťl se mně sem nějaký klient, tak vám ho tam posílám. Postarejte se o něj, jak se patří.“

Zákazník dorazil za pár okamžiků. Byl to nervní člověk s výrazným tikem a na první pohled se mi příliš nelíbil. Jak se ukázalo, šlo zase o havarijní pojistku. Na jedné straně jsem byl zklamán, protože motoristická kli-entela je trochu banální a lákala mě ze všeho nejméně. Na straně druhé už jsem ale měl v tomto oboru své zku-šenosti. Ve volných chvílích jsem se dokonce velmi dů-kladně seznámil s příslušnou odbornou literaturou.

„Bude to obyčejná havarijní?“ zeptal jsem se suše.

„Ano,“ řekl ten člověk a škulbl ramenem.

„Tak pojdte, podíváme se na tu vaši rachotinu,“ zažertoval jsem úředně. A sotva jsem to dořekl, muž ještě o poznání znejistěl.

Vůz stál za budovou pojišťovny. Když jsem ho spatřil, byl jsem doma. Samozřejmě: opět pokus o podvod. Zpuchřelá karosérie zelené finaultky, neuměle vyspravená amatérskými prostředky, držela pohromadě jen silou vůle. Motor byl pod obraz. Nahlédl jsem na podvozek. Mému oku se i tam naskytl neutěšený obrázek: měsíční krajina se rzí vyžranými krátery.

Vstal jsem, oprášil si kolena a vyřkl svůj verdikt: „Tak z toho nebude nic, vážený pane. Naše pojišťovna je obchodní společnost a nikoliv dobročinná organizace.“

Mužik škulbl ramenem: „Ale pan náměstek mi říkal . . . sliboval mi . . .“

„Pan náměstek neviděl váš vůz,“ přerušil jsem ho rázně. „Já se s vámi teď musím rozloučit. Až pro nás budete mít serióznější nabídku, rád vám pomohu.“

S těmi slovy jsem ho nechal stát na chodníku a odešel do své kanceláře.

Byl jsem na sebe hrdý. Začínám si vést jako profesionál. Ryzí nadšení budu ve své práci napříště krotit kritickým rozumem. A tak to má být.

Vázal jsem si elegantní firemní kravatu, když opět zazvonil telefon.

„Prosím, zde Kaminsky, pojišťovna Universum,“ ohlásil jsem se.

„Zde Machairodus, zde Machairodus,“ ozvalo se ve sluchátku. „Jedna šest point tři nula, ef o direkšn pé vé. Konec. Potvrďte příjem.“

„Cože?“ zeptal jsem se ohromeně.

„Opakuji. Jedna šest point tři nula . . .“

„To jsi ty, Martine?“

„Proboha, opatrně! . . . No dobrá . . . stejně už je

všechno utajení v tahu. Tak poslouchej: v šestnáct třicet tě čekám pod Ferdinandovým obloukem. Směr Propast výkřiků. Studenou stravu na jeden den s sebou. Pochopil to, nebo ti to mám poslat na ozdobném blanketu?“

„Rozumím,“ řekl jsem. „Konec.“

Zbytek pracovní doby jsem neměl stání. Čekal mě zřejmě rušný večer.

V zastrčeném supermarketu jsem nakoupil kus salámu, věku chleba, láhev lovecké a přesně v půl páté stál pod Ferdinandovým obloukem. Martin už byl na místě. Na zádech měl veliký tlumok. Bez dlouhých řečí jsme vyrazili.

Po hodině ostré chůze od konečné autobusu jsme dorazili k Propasti výkřiků. Stáli jsme nad jejím okrajem a divoká závrať hlodala v mých vnitřnostech jako šestinohá krysa Helga. Z rozeklaných úbočí nestvůrné jámy stoupaly dýmy a větve obřích lišejníků se líně pohybovaly v pravěkých rytmech. Protější stěna, stejně jako dno, se ztrácela v mlhách. Slyšel jsem mnohonásobné ozvěny jakýchsi vzdechů. Vzdechů tak smutných, že mně po zádech přeběhl mráz.

„Jdeme,“ řekl Martin a z tlumoku vytáhl smotek lana.

„Jdeme?“ vyděsil jsem se. „Snad nechceš . . . tam?“ Ukázal jsem pod sebe a o krok ustoupil.

„Samozřejmě,“ prohlásil můj druh. Do skoby, kterou několika obratnými údery zatloukl na samý okraj převisu, zavěsil karabinu.

„Martine . . . to nesvedu,“ zašeptal jsem.

„Nežvaň,“ okřikl mě. „Přísahal jsi?“

„Přísahal.“

„Tak podrž lano. Předvedu ti, jak se dělá úvaz.“

Během okamžiku jsem byl opásán nepravděpodobnou změtí popruhů a kování. Na záda mi Martin připevnil nevelké kulaté zavazadlo.

„Dnes se dozvíš, kdo jsi a odkud přicházíš,“ řekl. „Polez.“

„Bude to obyčejná havarijní?“ zeptal jsem se suše.

„Ano,“ řekl ten člověk a škulbl ramenem.

„Tak pojdte, podíváme se na tu vaši rachotinu,“ zažertoval jsem úředně. A sotva jsem to dořekl, muž ještě o poznání znejistěl.

Vůz stál za budovou pojišťovny. Když jsem ho spatřil, byl jsem doma. Samozřejmě: opět pokus o podvod. Zpuchřelá karosérie zelené finaultky, neuměle vyspravená amatérskými prostředky, držela pohromadě jen silou vůle. Motor byl pod obraz. Nahlédl jsem na podvozek. Mému oku se i tam naskytl neutěšený obrázek: měsíční krajina se rzí vyžranými krátery.

Vstal jsem, oprášil si kolena a vyřkl svůj verdikt: „Tak z toho nebude nic, vážený pane. Naše pojišťovna je obchodní společnost a nikoliv dobročinná organizace.“

Mužik škulbl ramenem: „Ale pan náměstek mi říkal . . . sliboval mi . . .“

„Pan náměstek neviděl váš vůz,“ přerušil jsem ho rázně. „Já se s vámi teď musím rozloučit. Až pro nás budete mít serióznější nabídku, rád vám pomohu.“

S těmi slovy jsem ho nechal stát na chodníku a odešel do své kanceláře.

Byl jsem na sebe hrdý. Začínám si vést jako profesionál. Ryzí nadšení budu ve své práci napříště krotit kritickým rozumem. A tak to má být.

Vázal jsem si elegantní firemní kravatu, když opět zazvonil telefon.

„Prosím, zde Kaminsky, pojišťovna Universum,“ ohlásil jsem se.

„Zde Machairodus, zde Machairodus,“ ozvalo se ve sluchátku. „Jedna šest point tři nula, ef o direkšn pé vé. Konec. Potvrďte příjem.“

„Cože?“ zeptal jsem se ohromeně.

„Opakuji. Jedna šest point tři nula . . .“

„To jsi ty, Martine?“

„Proboha, opatrně! . . . No dobrá . . . stejně už je

všechno utajení v tahu. Tak poslouchej: v šestnáct třicet tě čekám pod Ferdinandovým obloukem. Směr Propast výkřiků. Studenou stravu na jeden den s sebou. Pochopil to, nebo ti to mám poslat na ozdobném blanketu?“

„Rozumím,“ řekl jsem. „Konec.“

Zbytek pracovní doby jsem neměl stání. Čekal mě zřejmě rušný večer.

V zastrčeném supermarketu jsem nakoupil kus salámu, věku chleba, láhev lovecké a přesně v půl páté stál pod Ferdinandovým obloukem. Martin už byl na místě. Na zádech měl veliký tlumok. Bez dlouhých řečí jsme vyrazili.

Po hodině ostré chůze od konečné autobusu jsme dorazili k Propasti výkřiků. Stáli jsme nad jejím okrajem a divoká zavrať hlodala v mých vnitřnostech jako šestinohá krysa Helga. Z rozeklaných úbočí nestvůrné jámy stoupaly dýmy a větve obřích lišejníků se líně pohybovaly v pravěkých rytmech. Protější stěna, stejně jako dno, se ztrácela v mlhách. Slyšel jsem mnohonásobné ozvěny jakýchsi vzdechů. Vzdechů tak smutných, že mně po zádech přeběhl mráz.

„Jdeme,“ řekl Martin a z tlumoku vytáhl smotek lana.

„Jdeme?“ vyděsil jsem se. „Snad nechceš . . . tam?“ Ukázal jsem pod sebe a o krok ustoupil.

„Samozřejmě,“ prohlásil můj druh. Do skoby, kterou několika obratnými údery zatloukl na samý okraj převisu, zavěsil karabinu.

„Martine . . . to nesvedu,“ zašeptal jsem.

„Nežvaň,“ okřikl mě. „Přísahal jsi?“

„Přísahal.“

„Tak podrž lano. Předvedu ti, jak se dělá úvaz.“

Během okamžiku jsem byl opásán nepravděpodobnou změtí popruhů a kování. Na záda mi Martin připevnil nevelké kulaté zavazadlo.

„Dnes se dozvíš, kdo jsi a odkud přicházíš,“ řekl. „Polez.“

Najednou jsem visel ve stěně, pod nohama prázdnou, a prsty jsem křečovitě svíral lesklý kov Stichtovy brzdy. Martin byl kdesi hluboko pode mnou. Raději jsem se tam nedíval.

Trvalo to snad hodiny. Martin mě zezdola občas povzbuzoval sportovním pokřikem. „Jedem. Prospíš se zítra v kanceláři!“

Stěna začala být členitější. Objevily se v ní četné otvory.

„Martine, co je to za díry?“ vykřikl jsem do prázdna.

„Kdo se moc ptá, moc se dozví,“ odbyl mě. „Mimo chodem, v batohu máš pistoli, nezapomeň.“

A pak jsem to spatřil. Dřepělo to v ústí jednoho otvoru a bylo to opatřeno věncem nehezkých zahnutých končetin. Chtěl jsem vykřiknout, ale z hrdla mi nevyšla ani hláska. Pistoli jsem našťestí nahmatal rychle. Uchopil jsem ji, zamířil a pak poslepu vypálil. Vzápětí jsem začal padat. Přestřelil jsem lano.

7.

„Když jsem tě tenkrát odřízl laserem od šibenice, sledoval jsem tím ušlechtilé cíle,“ uslyšel jsem v polovodomí. „Co tys ale myslel tímhle kouskem, dost dobře nechápu.“

Točila se mi hlava. Cosi mě tlačilo do zátylku.

„Kde to jsem?“ zeptal jsem se a připadalo mi, že můj hlas zní nějak dutě.

„Na dně.“

„Na dně?“

„Na dně Propasti výkřiků. A teď se zase budu ptát já. Po čem jsi to střílel, člověče?“

„Viděl jsem něco děsného. Sedělo to v té díře.“

„Hmmm. Asi to byl metabiont. Mají tam hnízdiště. Ještě štěstí, že jsem ti před sestupem na záda připevnil Lardenovo jednorázové havarijní vznášelo. Bylo to boží vnuknutí.“

Mlčel jsem. Připadlo mi, že všechno, co bych mohl říci, by byla naprostá hloupost.

Už jsem se cítil lépe a tak jsem pohledem prozkoumal okolí. Dno Propasti bylo široké několik desítek metrů. Bylo to hnusné místo. Na výrazných, bahnitých terasách čněly tu a tam do výše kmeny dávno mrtvých stromů, připomínajících pokroucené kříže, a ze skrytých tůní stoupaly velké bubliny. Karneval stínů mezi bludnými balvany velikosti pětipatrových domů ve mně nevzbuzoval nic pozitivního.

Po krátkém občerstvení jsme se vydali na další cestu. Stále jsme klesali. Brzy jsme se vnořili do složitě modelovaného systému strží. Světla ubývalo, a tak jsme museli použít čelní lampičky. Martinův orientační smysl byl obdivuhodný. Brodili jsme se kvasícími slatěmi, přelézali plazivé oddenky přebujelých tajnosnubných rostlin a vyhýbali se pastím tvorů, jejichž zlomyslnosti se zřejmě vyrovnal jen jejich vzrůst.

A pak jsme náhle stanuli na jakémsi větším prostranství. Krajina tu připomínala peklo, které už dávno zemřelo. V mohutném, lysém kotli, jehož stěny se nad námi ztrácely v cárech mlh, se rozkládalo jezero. Jeho hladina, černá jako dračí oko, byla nehybná, ačkoliv tu divoce hučel černý vítr. Nikde ani rostlinka. Ani lišejníky tu nerostly. Pusto a teskno.

„Stojíme na místě, kde jsem tehdy zaslechl Výkřik,“ řekl Martin. Pak mi ukázal jakousi malou zchátralou dřevěnou stavbu, která stála kousek od břehu. „A tam, právě tam, jsem objevil Knihu.“

Roztřásla mě zima a tíseň. Vytáhl jsem z tlumoku láhev a chystal se napít.

Martin mě však zarazil: „Chlast je dobrá věc, ale teď se ovládni. Musíš být při smyslech. Následuj mě!“

Narovnal si tlumok a vykročil směrem k Jezeru. Sestoupil ke břehu. A potom jediným skokem opustil pevnou zem a naprosto bezhlučně zmizel pod hladinou. Ta se ani nerozčeřila.

- P. Norman: Já se od té práce někdy ani nemůžu odtrhnout, Bětuš. Až si někdy sám připadám jako blázen.
- Huber: Zatím je to dobré, ale . . . Nemyslíte, že má programovaný nějaké podezření?
- Richter: Vyloučeno, inspektore. Netuší nic.
- A. Normanová: Jsem já to ale husa! Zapomněla jsem ti koupit pivo!
- P. Norman: Inu ženská je ženská, ale hlavně že jsou děti zdravé . . . A co kdybychom si teď všichni zcvičili?
- (A., H. a J. Normanovi nadšeně souhlasí, oblékají si úbory, obouvají cvičky a staví se na improvizované značky. Poté cvičí při svižné hudbě.)
- P. Norman: A kdo se bude ulejšvat, umyje po večeři nádobí, ano? Raz a dva a tři!
- J. Norman: Tati, ty se ulejšváš!
- (Všichni se zadýchaně smějí, nejvíc J. Norman.)
- P. Norman: A kdo se nejvíc směje, po večeři vyluxuje . . . Bětuš, jestlipak vedeš v patrnosti, že dnes přijdou Pecoldovi?
- A. Normanová: Docvičit! . . . Kristepane! A to mi říkáš až teď? Nemám nakoupeno. Nemám uklizeno!
- P. Norman: Říkal jsem ti to už v úterý, brouku.
- A. Normanová: V úterý?
- P. Norman: Ano. V úterý, když jsem se holil. Povídám: v pátek přijdou Pecoldovi.
- A. Normanová: Tak v úterý, když ses holil . . . Jenže ty ses v úterý vůbec neholil!
- Huber: Asi se vám to zase zacyklilo, doktore.
- Richter: To bude v pořádku, inspektore.
- A. Normanová: Tak dobře. Moudřejší ustoupí. Zapeču tousty se šunkou a hotovo.
- H. a J. Normanovi: Tati, kdy půjdeme pouštět toho draka?
- P. Norman: Zítra odpoledne, jestli bude vítr. A jako vstupenka se předkládá sešit s hotovými úkoly, jas-

- né? Tak šup! . . . Bětuš, jestli pro mě nic nemáš, já se teď osprchnu a udělám si kus třetího patra.
- Richter: Zde bych chtěl jen na vysvětlenou podotknout, že programovaný v době osobního volna staví ze zápalek model Nové radnice v měřítku jedna ku devadesáti dvěma. Uspokojování jeho potřeb . . .
- Huber: Nemusíte být zbytečně obšírný, doktore. V mužské populaci je samozřejmě koníček povinný, to ví každé dítě. Jen jsem se chtěl zeptat, co bude programovaný dělat, až Novou radnici dostaví.
- Richter: Moment . . . hned to najdu . . . ano, pak bude stavět model Jihovýchodního nádraží.
- Huber: Je neuvěřitelné, kolik toho programovaný v životě stihne.
- A. Normanová: Děti, táto, k večeři!
- (A., P., J. a H. Normanovi večeří.)
- Huber: Zatím jsem s vaší prací spokojen, doktore.
- Richter: To já o sobě říci nemohu, inspektore. Cítím v sobě ještě značné rezervy. Viděl jsem nedávno některé práce profesora Wichtela a byl jsem nucen si přiznat, že působí daleko odlehčenějším a přirozenějším dojmem.
- Huber: Žádný učený z nebe nespádl. Vždyť vlastně teprve začínáte.
- A. Normanová: Jendo, co ten kečup na ubruse? Která ručička to udělala?
- J. Norman: Pravá.
- P. Norman: Moc dobré. Opravdu. Bětuš, povedlo se ti to.
- A. Normanová: Trochu moc majoránky, řekla bych.
- P. Norman: Kdepak, majoránky je dost. Jestli vůbec něco, tak málo kmínu.
- A. Normanová: Příště dám místo majoránky oregano.
- P. Norman: Žádné experimenty, Bětuš. S majoránkou jsme začínali, s majoránkou to už doklepeme.

Huber: Najed'te na detail, doktore. Ano, d'ekuji . . .
Panebože, hlíivový guláš! Víte, že dostávám hlad?
A. Normanová: Tak! Tatínek umyje nádobí, Jenda vy-
luxuje, Hanička uklidí hračky a maminka připraví
zapékané tousty. Rozchod!
(Čilý ruch).
Huber: Zatím je to dobré, ale za deset minut začínají
Braunovi, doktore. Jen aby to stihli.
Richter: Bez obav, inspektore. Normanovi vynechali
za poslední rok pouze jeden díl, když byla Hana
v nemocnici pro resekci střeva.
Huber: Podívete, doktore, co dělá programovaný Jan!
Zapnutý vysavač odložil za skříň a sám si hraje
s modelem Nové radnice!
Richter: Zkrátka kluk jako každý jiný. Však ono na něj
dojde, protože matka rozmístila po pokoji kontrolní
drobky. (Zní znělka seriálu Jak se máte, Braunovi?)
A. Normanová: Děti, táto, už to začíná!
(Všichni usedají do křesel).
P. Norman: To jsem tedy zvědav.
Huber: Za deset minut bude holozorní síť vyslán Cen-
trální synchronpuls. Využíváte dostatečně této mož-
nosti k softwarovým úpravám?
Richter: Samozřejmě, inspektore. Jsem skalním za-
stáncem dynamického programování. Považuji
průběžné zásahy do systému za zcela nezbytné.
Profesor Wichtel . . .
Huber: Dobře, dobře, doktore. Raději se teď najezme.
(Přestávka, 90 minut) Richter: Mám je na monitoru,
inspektore. Podívejme, už přišli Pecoldovi. Daly by
se podle nich řídit hodiny!
A. Normanová: Omluvte ten chlív, vůbec jsem nesta-
čila uklidit.
B. Pecold: Tohle jako bych už někdy slyšel, Bětuš!
Kde já jenom . . . Už vím! Tohle říká vždycky moje
Katka návštěvám, když po dvoudenním gruntování
mele z posledního!

Huber: To bylo velmi dobré, doktore.
Richter: Hřejivá slova, inspektore, jenže Pecoldovy
programoval kolega Ulmann.
Huber: Ach tak, promiňte. Ale vždyť vy se nakonec ta-
ky nemáte za co stydět. Zatím je to velmi dobré.
K. Pecoldová: Dívali jste se na Braunovy?
A Normanová: To víte, že jsme ten krám zapnuli.
K. Pecoldová: Blbina, ale pěkná, že?
A. Normanová: A četli jste Měsíc nad městem? To se
s tím vůbec nedá srovnat. Tam to všechno bylo!
Huber: Jak to, doktore? Co tam všechno bylo? Co je
to za věc, ten Měsíc nad městem?
Richter: Novinka Sekce kultury a oddechu, inspekto-
re. Buďte bez obav, není tam samozřejmě vůbec
nic.
K. Pecoldová: Půjčíš mi to, Bětuš?
A. Normanová: Tobě ano, Katuš. Ale neztratit! Jinak ti
utrhnou hlavu! A nedávej to z ruky!
B. Pecold: A co reat? Jak ti šlape, Pěto?
P. Norman: Budu ho muset dát zgenerálkovat. Vodík
mně fičí snad i tachometrem.
B. Pecold: Prodávají teď nové těsnění pod víko. Jed-
no ti seženu.
A. Normanová: Hanička je celá po tátovi. Vařené ze-
leniny se ani nedotkne, zato čokoládu, na to ji uži-
je.
P. Norman: To ložisko si rozhodně vyměň. Ať nedo-
padneš jako Mírek.
K. Pecoldová: Bětuš, co máme dělat s Pavlíkem? On
snad pročůrá i igelit!
B. Pecold: Musíš to ale pořádně vybrousit a natřít zá-
kladovkou.
A. Normanová: Mrkev v žádném případě. V žádné for-
mě. Ani s citrónem a cukrem.
P. Norman: Napřesrok si koupíme nové.
K. Pecoldová: Tu bundičku jsme unesili, ale kombiné-
zu ti zase vrátím, Bětuš.

- A. Normanová: Péťo, jsme snad u Suchánků? Nalij ještě!
- P. Norman (bere láhev a náhle s ní udeří o stůl. Láhev se tříští. Programový chaoticky běhá místností a ohrožuje zbytkem nádoby hosty i manželku): „Budu to muset zgenerálkovat! Vodík mně fičí snad i tachometrem!“
- A. Normanová: Péťo, co blázníš? Polož tu láhev!
- P. Norman: Hanička je celá po tátovi! (Kácí se na zem, ryje sklem po nábytku). Mrkev v žádném případě! Ani s citrónem a cukrem! (Trhá dvířka prádelníku z pantů a láme je napůl).
- Huber: Doktore, okamžitě zasáhněte! Copak nevidíte? Rozpad systému! Infiltrace agresivity!
- Richter: Nejde to, inspektore!
- P. Norman (celkový třes, grand mal, konvulze levé části obličeje, cyanóza): Měsíc nad městem s cukrem a citrónem.
- Richter: Žádám o povolení k instrukci RESET, inspektore. V tomto naprosto mimořádném případě
- Huber: Nechte toho žvanění a okamžitě proved'tel RESET
- Huber: Tohle si zodpovíte, doktore! Za mou praxi se nic podobného ještě nestalo. Chápete vůbec, proč my tohle všechno vlastně podnikáme? Čemu chceme zabránit? Proč existuje Projekt?
- Richter: Opusťte, inspektore . . . Ale sám jste říkal, že teprve začínám.
- Huber: Buďte zticha, na nic jsem se vás neptal. Haló, Bezpečnostní sekce? U aparátu Richter. Ano, už o tom víte, tím lépe. Na místo nehody likvidační četu, jasně?
- (konec záznamu)

Dokument č. 13

(z Populární encyklopedie programátora, Bentham Press, 2232)

TŘETÍ PRŮMYSLOVÁ REVOLUCE — množství problémů, jež ustavení Projektu s definitivní platností vyřešilo, je snad nevyčerpatelné. Dnes už např. není třeba, aby práci vykonávaly převážně drahé, poruchové a životní prostředí ničící stroje. I méně tvůrčí činnosti (např. popelář či počističovač) se svěřují lidem, kteří v nich zásluhou kvalitního softwaru nalézají plnou seberealizaci a smysl života. Návrat od strojové velkovýroby k moderním dílnám a manufakturám nazýváme třetí průmyslovou revolucí nebo též „druhým polidštěním práce“. Viz též odstranění nezaměstnanosti, absentérství apod.

SYNDOM — náhradní svoboda myšlení; souhrnné označení záměrných odchylek od názorového standardu. Používá se u pracovníků Projektu k dosažení jisté potřebné duševní pružnosti. Nezaměňovat s projevy chybného výkonu programu, viz též stupně volnosti v statistické termodynamice myšlení a mentální princip neurčitosti.

SIMDOM — náhradní (simulovaný) syndom, vzbuzující u programovaného jedince iluzi, že vládne vlastním úsudkem. Používá se při tvorbě softwaru plně programované populace.

NÁHRADNÍ DOBRO (někdy též „Asimovovo“) — soubor etických pravidel chování programovaného jedince, vzniklý citlivou aplikací Asimovových zákonů robotiky na lidský software. Ja základním nástrojem práce programátora a bezpečnou zárukou všeobecné stability.

Dokument č. 14

(Slohové cvičení žáka specializované základní školy J. Schulze na téma „Až budu programátorem“)